

Crna Gora

CRNA GORA
AGENCIJA ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA

Broj 1-787/21-1

Podgorica, 10.02. 2021. god.

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova

IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA MIRNO RJEŠAVANJE RADNIH SPOROVA ZA 2020.GODINU

Podgorica, februar 2020.godine

SADRŽAJ:

I UVOD

II CILJEVI

III PRAVNI OKVIR

IV ORGANI UPRAVLJANJA AGENCIJE

V BROJ PRENIJETIH, PODNIJETIH I RIJEŠENIH PREDLOGA U 2020.GODINI

VI STRUKTURA PREDMETA SPORA

VII AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2020. GODINI

VIII PLANIRANE AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2021.GODINI

I UVOD

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova, kao posebna organizacija sa svojstvom pravnog lica, osnovana je radi obavljanja stručnih poslova koji se odnose na mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, Odlukom Vlade Crne Gore („Sl.list CG“, br.69/08), a shodno odredbama Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova („Sl.list CG“, br.16/07).

Imajući u vidu da su radni odnosi, kao najvažniji društveni odnosi, izloženi brojnim izazovima, Crna Gora, kao punopravni član Međunarodne organizacije rada (MOR), prihvatila je **tripartizam, kao jedno od načela na kome počiva Međunarodna organizacija rada, koje podrazumijeva da se svi odnosi u oblasti rada kreiraju u zajedništvu tri relevantna partnera: Vlade, sindikata i poslodavaca**, pa u skladu sa navedenim načelom osnovana je Agencija za mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova.

Agencija kao rezultat pozitivnog razvoja socijalnog dijaloga u Crnoj Gori, osnovana je uz stručnu i ekspertsku pomoć Međunarodne organizacije rada (MOR), Podregionalne kancelarije za centralnu i istočnu Evropu, sa sjedištem u Budimpešti, uz finansijsku pomoć Austrijske razvojne agencije (ADA), i predstavlja još jedan pravni mehanizam ostvarivanja demokratije, kojim se omogućava poštovanje prava zaposlenih i poslodavaca u pravnom sistemu Crne Gore.

Agencija, kao specijalizovana - nezavisna institucionalna služba za vansudsko, odnosno alternativno rješavanje radnih sporova, stručnim i efikasnim rješavanjem kolektivnih i individualnih radnih sporova (rok-30 dana), stvara uslove za uspješno poslovanje i unapređenje poslovnog ambijenta u Crnoj Gori i doprinosi da Crna Gora i na ovaj način bude prepoznata kao država sa zavidnim nivoom vladavine prava, kako sa aspekta države, tako i sa aspekta ostvarivanja ljudskih prava.

Od samog početka svog rada, Agencija je posvećena i usmjerena na razvijanje i podsticanje primjene alternativnog, odnosno mirnog rješavanja radnih sporova (kroz informisanje javnosti, medijske nastupe, izradu i distribuciju promotivnih materijala, organizovanje seminara, okruglih stolova, izgradnju metodologije za stvaranje baze o kvantitativnim podacima o vrstama i efikasnosti postupaka mirnog rješavanja radnih sporova, izradu elektronske baze podataka, itd), **s posebnim akcentom na sprovođenje posebnih specijalizovanih obuka za miritelje i arbitre, kao aktera u postupku mirnog rješavanja radnih sporova.**

Iskustvo zemalja sa dugom tradicijom u alternativnom rješavanju radnih sporova je pokazalo da, zbog karaktera radnih sporova (koji su regulisani ne samo radnim pravom, već i kolektivnim ugovorima, a koji uključuju sindikate i radnike i/ili organizacije poslodavaca), njihovo djelotvorno rješavanje zahtijeva dubinsko poznavanje i razumijevanje sistema radnog zakonodavstva i realnosti na radnim mjestima u javnim i privatnim sektorima, visok stepen specijalizovanih znanja miritelja i arbitara vezano za pitanje radnog prava, kao i njihovu dugogodišnju vezu i umrežavanje sa radničkim i poslodavačkim organizacijama. Standardi i nadzorna tijela MOR-a su u brojnim situacijama isticali ključnu ulogu socijalnih partnera kao direktnih korisnika u izradi, implementaciji i praćenju sistema za rješavanje radnih sporova.

Sve više se od agencija koje finansira država, a koje pružaju besplatne usluge u postupcima alternativnog rješavanja radnih sporova, traži da se razvijaju i jačaju mehanizmi i usluge koji utiču na radne odnose, kako na radnom mjestu, tako i na

društvu u cijelini. Takođe, takve agencije razvijaju kapacitete za prenošenje znanja i vještina potrebnih za vođenje djelotvornih produktivnih radnih odnosa. **Slično tome, zbog svog neutralnog položaja, koji rezultira poverenjem i posebne stručnosti u oblasti rješavanja radnih sporova, ove institucije su posebno dobro pozicionirane da sprovode istraživanja, da doprinose obrazovnim programima uključujući kontinuirano usavršavanje miritelja i arbitara, kao i da prenose dobre prakse u rješavanju radnih sporova. Isto tako agencije pružaju informacije radnicima i poslodavcima ne samo u vezi sa rješavanjem sporova, podstičući poštovanja propisa i sprečavajući sporove koji mogu nastati prilikom primjene radnog zakonodavstva. Ove informacije mogu biti naročito korisne za mala i srednja preduzeća i za zaposlene koji nijesu članovi reprezentativnih organizacija, kao i za stručnjake za kadrovska pitanja/ljudske resurse i predstavnike sindikata, u javnom i privatnom sektoru.**

U cilju djelotvornijeg korišćenja mirnog rješavanja radnih sporova, kao mehanizma kojim se doprinosi minimiziranju negativnih efekata i posledica radnih sporova, koji neminovno utiču na očuvanje socijalnog mira, a u cilju stvaranja uravnoteženih odnosa između sudskog postupka i alternativnog rešavanja radnih sporova, u saradnji sa socijalnim partnerima i uz koordiniranu saradnju sa visokim predstavnicima MOR-a, donijeto je više izmjena važećeg Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova ("Sl. list CG" br.16/07, 53/11, 11/15, 42/15 i 55/16).

Nadalje, takođe uz saradnji sa MOR-om, Agencija je u 2017.godini, inicirala donošenje novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, iz razloga što je u primjeni važećeg zakona u praksi, prepoznala određene pojave, nejasnoće i nedoumice, a sve u cilju ostvarivanja postavljenih ciljeva pred Agencijom. U vezi sa navedenom inicijativom u toku 2018, 2019. I 2020.godine, u Programu rada Vlade, planirano je donošenje Novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, u saradnji sa socijalnim partnerima. Nacrt Zakona, kao i javne rasprave u vezi sa istim zakonom, sprovedene su u ranijem period, a prema našim saznanjima, nalazi se i dalje u proceduri. Važeći Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova, u koliziji je sa pojedinim normama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o radu, što usložnjava i čini neefikasnim i neekonomičnim postupak mirnog rješavanja radnih sporova, što je u suprotnostima sa osnovnim ciljevima Agencije. **Osnovni razlog za donošenje novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, jeste usaglašavanje sa nacionalnim zakonodavstvom, sa međunarodnim propisima EU, kao i sa propisima MOR-a.**

II CILJEVI

Imajući vidu navedene razloge osnivanja Agencije, kao i činjenicu da su radni sporovi, kao neizbježan dio radnih odnosa, od posebnog značaja za drušvo u cjelini, osnovni ciljevi postavljeni pred Agencijom su:

- **brzo i efikasno rješavanje radnih sporova,**
- **rasterećenje sudova,**
- **besplatan, pravičan i dostupan način rešavanja radnih sporova,**
- **ostvarivanje prava u radno-pravnim sporovima u razumnom roku,**
- **pojednostavljenje i ubrzavanje sudskog postupka,**
- **smanjenje broja štrajkova,**
- **harmonizacija odnosa socijalnih partnera,**
- **uticaj na reforme radnog zakonodavstva, kao preduslov socijalne pravde.**

III PRAVNI OKVIR

Agencija svoj rad zasniva na primjeni zakona, kolektivnih ugovora na svim nivoima, čija sadržina je objavljena na sajtu Agencije, kao i na pojedinačnim ugovorima o radu.

Pored navedenog, Opštim kolektivnim ugovorom ("Sl. list CG", br. 14/2014 i 40/2018), u članu 68, stav 4, propisano je da će se kolektivni sporovi koji nastanu u vezi sa izmjenama i dopunama istog, odnosno zaključivanja novog kolektivnog ugovora, rješavati pred Agencijom. Slična rješenja sadržana su i u većini granskih kolektivnih ugovora.

Osnovni zakoni na kojima se zasniva rad Agencije za mirno rješavanje radnih sporova su:

1. Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova
2. Zakon o radu
3. Zakon o zabrani zlostavljanja na radu
4. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
5. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje
6. Zakon o zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore
7. Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti
8. Zakon o strancima
9. Zakon o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu
10. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom
11. Zakon o volonterskom radu
12. Zakon o zaštiti i zdravlju na radu
13. Zakon o zdravstvenom osiguranju
14. Zakon o reprezentativnosti sindikata
15. Zakon o štrajku
16. Zakon o inspekciji rada
17. Zakon o socijalnoj i dječijoj zaštiti
18. Zakon o državnoj upravi
19. Zakon o državnim službenicima i namještenicima
20. Zakon o zaradama zaposlenih u javnom sektoru
21. Zakon o javnim nabavkama
22. Zakon o obligacionim odnosima
23. Zakon o opštem upravnom postupku
24. Zakon o parničnom postupku
25. Zakon o unutrašnjim poslovima
26. Zakon o privrednim društvima
27. Zakon o slobodnom pristupu informacijama
28. Zakon o sprečavanju sukoba interesa
29. Zakon o stečaju
30. Zakon o sudovima
31. Zakon o tajnosti podataka
32. Zakon o upravnom sporu
33. Zakon o vanparničnom postupku
34. Zakon o Vojsci CG
35. Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku
36. Zakon o komunalnim djelatnostima
37. Zakon o željeznici

Pored Opšteg kolektivnog ugovora ("Sl. list CG", br. 14/14, 40/18, 37/19 i 74/19), koji u članu 68, stav 4, predviđa da će se kolektivni sporovi koji nastanu u vezi sa izmjenama i dopunama istog, odnosno zaključivanja novog kolektivnog ugovora, rješavati pred Agencijom. Slična rješenja sadržana su i u većini granskih kolektivnih ugovora.

Primjena navedenih zakona, podzakonskih akata, lex special zakona, kolektivnih ugovora na svim nivoima i pojedinačni ugovori o radu, sadrže pravni osnov za mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, u postupcima pred Agencijom.

IV ORGANI UPRAVLJANJA AGENCIJE

Upravni odbor Agencije ima tripartitni sastav i čine ga: jedan predstavnik Vlade, jedan predstavnik reprezentativne organizacije sindikata i jedan predstavnik reprezentativnog udruženja poslodavaca, koje imenuje Vlada Crne Gore, na predlog socijalnih partnera.

Direktora Agencije za mirno rješavanje radnih sporova imenuje Vlada, na predlog ministra nadležnog za poslove rada, uz prethodno pribavljeno mišljenje Socijalnog savjeta Crne Gore.

Nadležnosti Upravnog odbora:

- donosi statut Agencije uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove rada i druge akte u skladu sa zakonom;
- usvaja program obuke za miritelje i arbitre, kao i način njegovog sprovođenja;
- daje inicijativu za donošenje i izmjenu zakona i drugih akata kojima se uređuje funkcionisanje i rad Agencije i vođenje postupka iz njene nadležnosti;
- usvaja predlog zahtjeva za obezbeđenje budžetskih sredstava Agencije za narednu fiskalnu godinu;
- usvaja godišnji izvještaj o radu Agencije;
- usvaja predlog godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije;
- obrazuje stručne komisije i radna tijela Agencije;
- donosi akt za nagradu za rad i naknadu troškova miritelja i arbitara;
- usvaja plan javnih nabavki;
- odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Nadležnosti direktora Agencije:

- vodi i organizuje poslovanje Agencije i odgovoran je za zakonitost rada, zastupa i predstavlja Agenciju;
- predlaže akte u skladu sa zakonom i statutom Agencije - Upravnom odboru, izvršava odluke Upravnog odbora i preduzima mjere za njihovo sprovođenje;
- odlučuje o ostvarivanju prava, obaveza i odgovornosti iz rada i po osnovu rada zaposlenih, u skladu sa zakonom;
- ostvaruje saradnju sa nacionalnim i međunarodnim subjektima, radi ostvarivanja poslova iz svoje nadležnosti, u skladu sa zakonom i statutom Agencije;
- vrši i druge poslove utvrđene zakonom, statutom i drugim aktima Agencije.

Napomena:

Pored prednje navedenog djelokruga rada Organa upravljanja Agencije, **ukazujemo da je članom 23 Zakona o štrajku ("Sl.list CG", br. 11/15), između ostalog, propisano da se akt o minimum procesa rada u djelatnostima od javnog interesa, utvrđuje sporazumom nadležnaog organa državne uprave, reprezentativnog udruženja poslodavaca i reprezentativnog udruženja sindikata, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.**

Nadalje, ukoliko se minimum procesa rada ne utvrdi u navedenom roku, nadležni organ državne uprave, dužan je da o tome, bez odlaganja obavijesti Agenciju, a direktor Agencije je dužan, da u roku od 15 dana od dobijenog obavještenja, obrazuje Arbitražno vijeće. U stavu 4 i 6 istog člana, propisano je da Arbitražno vijeće čini, po jedan predstavnik strana u sporu i jedan član iz rada stručnjaka – eksperta iz oblasti za koju se utvrđuje minimum procesa rada, kao i da **Odluku o obrazovanjau Arbitražnog vijeća, donosi direktor Agencije, na predlog Upravnog odbora.**

V BROJ PRENIJETIH, PODNIJETIH I RIJEŠENIH PREDLOGA U 2020.GODINI

U 2020.godini, Agencija je imala u radu 4.304 Predloga za mirno rješavanje radnih sporova, od kojih je 2.819 Predloga, podnijeto u 2020.godini, a 1.485 Predloga, prenijeto je iz 2019.godine.

Od ukupnog broja Predloga, koji su bili u radu – 4.304, riješeno je 3.148, odnosno 73,14%, a prenijeto 1.156 Predloga, za tekuću godinu.

Riješeno predmeta (3.148), i to:

- **1.303 sporazumom - između strana u sporu – (41,39%)**
- **1.759 obustavom** – strane u sporu nijesu postigle saglasnost o rješenju predmetnog spora, druga strana nije prihvatila postupak u zakonom utvrđenom i naknadno ostavljenom roku, podnosilac Predloga je povukao predlog prije isteka navedenih rokova ili prije otvaranja glavne rasprave – **(55,88%)**.
- **86 odbijeno** - zbog nenadležnost, predmet spor je već bio okončan pravosnažnom sudskom presudom ili u postupku mirnog rješavanja radnih sporova, nedostatak aktivne i pasivne legitimacije, Predlog je bio preuranjen ili isti i nakon ostavljenog roka, nije bio učinjen razumljivim i jasnim, kao i iz drugih procesnih razloga - **(2,73%)**

Broj podnijetih Predloga u 2020.godini i broj prenijetih Predloga u radu za 2021.godinu, i to:

- **1.156 Predloga – u cjelini su procesuirani u 2020.godini, i isti su prenijeti, odnosno biće okončani u 2021.godini** - praksa je pokazala, da najveći broj Predloga podnosi se u četvrtom kvartalu tekuće godine, što za posljedicu ima povećani broj prenijetih Predloga, za narednu godinu – **26,86%**.

Broj predmeta u radu u 2020.godini, je za 36,55% veći u odnosu na prethodnu godinu.

U vezi sa podnijetim Predlozima u 2021.godini, pred Agencijom za mirno rješavanje radnih sporova, do sačinjavanja ovog Izvještaja, 9.02.2021.godine, Agenciji je

podnijeto 624 Predloga, odnosno 139,08% više Predloga, u odnosu na isti period prethodne godine, što predstavlja najveći broj podnijetih Predloga u navedenom periodu, od osnivanja Agencije.

Napomena

Najveći broj obustavljenih postupaka, povučenih i prenijetih Predloga za mirno rješavanje radnih sporova, nastao je iz razlog što Zaštitnik imovinsko - pravnih interesa CG, kao zastupnik (Crne Gore, njenih organa i javnih službi, čiji je osnivač država, a koje nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima), nije se izjašnjavao na dostavljene Predloge Agencije, u zakonom propisanom roku, kao ni naknadno ostavljenom roku, nije učestvovao, uglavnom, u postupcima pred Agencijom, a posebno unazada tri godine. Prema našem nezvaničnom saznanju, razlozi prednje navedenog su - zbog širokog opsega svojih poslova, nedovoljnog broja kadrova, kao i zbog nedostavljanja dokumentacije u razumnim rokovima, od prednje navedenih pravnih subjekata, čiji je on zastupnik.

U vezi sa prednje navedenim, u postupcima mirnog rješavanja radnih sporova, pred Agencijom, Zaštitnik gore navedenih pravnih subjekata, u vezi sa podnijetim predlozima, dostavlja Agenciji akt, kojim uazuje, da Agencija podnijeti predlog, uputi na direktno učešće pravnim subjektima, čiji je on zastupnik, pozivajući se na član 45b Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, a u vezi sa članom 4 istog zakona, kojim je propisana mogućnost, da strane u sporu, mogu zastupati zakonski zastupnici, odnosno punomoćnici, kao i da su strane u postupku mirnog rješavanja radnih sporova zaposleni i poslodavac.

Slijedi dalje, pravni subjekti koje zastupa Zaštitnik, uglavnom ne prihvataju direktno učešće u postupku mirnog rješavanja radnog spora, pozivajući se, na član 53 Zakona o državnoj imovini, kojim je propisano da Crnu Goru njene organe i javne službe, čiji je osnivač država, a nemaju svojstvo pravnog lica, pred sudovima i drugim državnim organima, zastupa Zaštitnik imovinsko - pravnih interesa CG (uglavnom se odnosi na MUP, Upravau policije i Ministarstvo odbrane).

Isto tako, kada je kao stranka u postupku mirnog rješavanja radnog spora, ozmačena ustanova, služba ili d.o.o., čiji je osnivač država ili lokalna samoupra, Agencija u najvećem broju slučajeva donosi rješenje o obustavljanju postupka, iz razloga što se navedeni subjekti ne izjašnjavaju u ostavljenom i naknadno utvrđenom roku na dostavljene Predloge, što za posljedicu ima veliki broj pokrenutih radno pravnih sporova pred sudom.

Sve naprijed navedeno su razlozi za donošenje novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, čime bi se stvorili uslovi za brzo, efikasno i ekonomično rješavanje radnog spora, bez odugovlačenja postupka i usložnjavanja administracije, i time unaprijedili uslovi za dostupan način ostvarivanja prava i pravičnosti, a samim tim smanjio bi se i broj radno pravnih sporova, pred sudom, time bi se rasteretio Budžet CG, od visokih sudskih troškova, koji prema saznanjima iz prakse, često prevazilaze ili su znatno veći od vrijednosti spornog potraživanja u radno pravnim sporovima.

VI STRUKTURA PREDMETA SPORA

Radni sporovi u 2020.godini, u postupcima mirnog rješavanja radnih sporova pred Agencijom, odnose se na:

- *neisplaćenu ili manje isplaćenu zaradu,*
- *ostvarivanje prava na uplatu doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, radi ostvarivanja prava na penziju, kao i drugih prava utvrđenih zakonom i podzakonskim aktima,*
- *naknadu štete za neiskorišćeni godišnji odmor,*
- *neisplaćenu otpremninu prilikom odlaska u penziju,*
- *naknadu za isplatu zarade i uplatu doprinosa nakon sudskog poništavanja odluke o prestanku radnog odnosa,*
- *neisplaćenu naknadu za prekovremeni rad,*
- *neisplaćenu naknadu za rad noću,*
- *neisplaćenu naknadu za rad u dane državnih i vjerskih praznika, neisplaćenu naknada za odvojeni život,*
- *nezakoniti raspored na drugo radno mjesto,*
- *poništenje aneksa ugovora o radu,*
- *uskraćena prava na beneficirani radni staž,*
- *isplatu razlike zarade zbog manje utvrđenog koeficijenta,*
- *isplatu zakonske zatezne kamate, po rješenjima Agencije koja se odnose na isplatu naknade za troškove prevoza na rad i sa rada, kao i na isplatu razlike toplog obroka i regresa po Sporazumima zaključenim između Vlade i reprezentativnih predstavnika sindikata,*
- *naknadu po osnovu službenih putovanja,*
- *naknadu po osnovu troškova stručnog osposobljavanja,*
- *naknadu po osnovu rada u radnim grupama,*
- *naknadu po osnovu povrede na radu,*
- *zlostavljanje na radu (mobing),*
- *druga prava koja proizilaze iz rada i po osnovu rada.*

VII AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2020.GODINI

Agencija za mirno rješavanje radnih sporova u 2020. godini, pored redovnih poslova iz svoje nadležnosti, utvrđenih Zakonom o mirnom rješavanju radnih sporova, u kojim je akcenat dat na poslove koji se odnose na mirno rješavanje kolektivnih i individualnih radnih sporova, učestvovala je u radu na Nacrtu Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2020-2022 (PPCG), za Poglavlje 19 - Socijalna politika i zapošljavanje.

U toku 2020.godine, funkcionisanje i rad Agencija, kao i organizovanje obuka za stručno usavršavanje miritelja i arbitara, shodno članu 11 Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, usklađeno je sa Naredbom za preduzimanje privremenih mjera za sprječavanje unošenja u zemlju, suzbijanje i sprječavanje prenošenja novog koronavirusa, donijetom od strane Ministarstva zdravlja, a na predlog Instituta za javno zdravlje CG, dok je kontinuirana, neposredna saradnja sa istovjetnim Agencijama u okruženju i predstavnicima MOR-a, u 2020.godini, izostala iz navedenih razloga.

Nadalje, Agencija je, shodno članu 11, a u vezi sa čl. 12c i 12e Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, pripremila, a Upravni odbora Agencije, usvoji Izvještaj o radu za 2019.godinu, Plan javnih nabavki za 2020.godinu, Predlog godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije za prethodnu godinu, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o nagradi za rad i naknadi troškova miritelja i arbitara, Predlog budžeta za 2021.godinu.

Pored navedenog, a u skladu sa važećom zakonskom regulativom, Agencija je u izvještajnom periodu, donijela: kadrovski plan za 2020.godinu, izvještaj o javnim nabavkama za 2019.godinu, Godišnji izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti uspostavljanja i razvoja sistema finansijskog upravljanja i kontrola (FMC), Plan integriteta za 2020.godinu.

Predstavnici Agencije su učestvovali na video konferencijama, okruglim stolovima i radnim tijelima, sa predstavnicima Ministarstva rada i socijalnog staranja, drugim državnim organima i NVO organizacijama, na teme iz oblasti radnog, socijalnog i poslovnog prava, kao i na video konferencijama, koje je organizovala Unija slobodnih sindikata, na temu „U susret godini primjene Zakona o radu“, kao i na okruglom stolu na temu „Dostojanstveni rad uz ograničeno radno vrijeme“, u organizaciji istog sindikata.

Imajući u vidu, da je 2020.godina, na globalnom nivou prepoznata kao godina COVID – 19, aktivnosti Agencije, znatno su reducirane i pored činjenice da je broj obuka trebao da bude znatno veći u odnosu na prethodne godine, s obzirom da je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o radu (koji se primjenjuje od 7.01.2020.godine), propisana obaveznost mirnog rješavanja radnog spora, prije suda, što nije bio slučaj u ranijim zakonskim rješenjima.

Agencija, radi veće transparentnosti u svom radu, a u okviru datih nadležnosti, sve više doprinosi svojoj transparentnosti, što se ogleda u činjenici, **da svoju internet stranicu**, svakodnevno unapređuje, odnosno ažurira, čime se doprinosi i na ovaj način uspostavlja bolji odnos sa javnošću, strankama i daje jasan prikaz pokretanja i vođenja mirnog rješavanja radnih sporova.

Napomena:

Zaposleni u Agenciji, svakodnevno ostvaruju kontakt sa građanima i pravnim subjektima i preduzetnicima u Crnoj Gori, kako i neposredno u prostorijama Agencije, tako i elektronskim putem i telefonom.

VIII PLANIRANE AKTIVNOSTI AGENCIJE U 2021. GODINI

Imajući u vidu hitnost, specifičnost, socijalnu dimenziju radnih sporova, praksu, broj podnijetih Predloga, novu i buduću zakonsku regulativu u ovoj oblasti, a u cilju efikasnijeg, ekonomičnijeg i funkcionalnijeg vođenja postupka, planirane aktivnosti Agencije u 2021.godini, odnose se na:

- **unapređenje zakonodavnog okvira u oblasti mirnog rješavanja radnih sporova, donošenjem Novog Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova, čije donošenje je bilo planirano u Programu rada Vlade za 2018, 2019. i 2020.godinu. Naime, u vezi sa donošenjem prednje navedenog zakona, ukazujemo, da je Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, Zakonom o lokalnoj samoupravi, Zakonom o radu, koji su u primjeni, propisao, a Kolektivnim ugovorima i ugovorima o radu, unijete su klauzule obaveznost mirnog rješavanja radnog spora, prije suda, što nije bio slučaj u ranijim zakonskim rješenjima, kao ni u važećem Zakonu o mirnom rješavanju radnih sporova;**

- **Intenzivnija saradnja sa predstavnicima Ministarstva ekonomskog razvoja, prilikom donošenja zakona i podzakonskih akata kojim se utvrđuju prava iz rada i po osnovu rada.**

U vezi sa navedenom aktivnostima, podsjećamo, da radno pravni sporovi koji se vode pred Agencijom, nijesu taksativno određeni, već se odnose na sva prava iz rada i po osnovu rada, utvrđena zakonom, kolektivnim ugovorom i ugovorom o radu;

Takođe, ukazujemo na potrebu, da pored socijalnih partnera čije je uključivanje u kreiranje zakonske regulative u oblasti rada – obavezno predložimo i uključivanje predstavnika inspeksijskih službi, sudskih institucija i predstavnika Agencije za mirno rješavanje radnih sporova, jer svi navedeni subjekti učestvuju u rješavanju nastalih radon pravnih sporova.

Sve naprijed navedeno, proizilazi iz prakse koja potvrđuje da pojedine norme sadržane u propisima iz oblasti radnog zakonodavstva su nedovoljno jasne i stvaraju nedoumice, zbog čega nastaju različita tumačenja, istih pravnih normi, što dovodi u pitanje pravnu sigurnost.

- **Isto tako, razmotriti mogućnost izmjene kriterijuma za izbor arbitara, u skladu sa smjernicama i preporukama MOR-a, s obzirom da aktuelana reforma – reorganizacija sudskog sistema teži ka smanjenju broja sudova u Crnoj Gori, što isključuje mogućnost postojanja specijalizovanih sudova ili odjeljenja za radne sporove.**
- **Intenziviranje organizovanja redovnih sastanaka sa predstavnicima organa protiv kojih se vodi najveći broj radnih sporova, kao i sa predstavnicima reprezentativnih sindikata i predstavnika poslodavaca na svim nivoima, kako bi se pravovremeno analizirali radni sporovi i našao najefikasniji način njihovog rješavanja;**
- **Uskladiti broj zaposlenih sa rješenjima sadržanim u novom zakonu;**
- **donošenje novog Etičkog kodeksa miritelja i arbitara;**
- **podsticaj edukacije nosilaca pravosudnih funkcija i drugih relevantnih subjekata koji učestvuju u postupku mirnog rješavanja radnog spora;**
- **obezbjeđenje veće podrške primjeni mirenja i arbitraže od strane pravosudnih organa, Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, kao i predstavnika javnih službi, ustanova i drugih pravnih lica;**
- **povećanje broja edukativnih i promotivnih aktivnosti o ulozi i značaju mirnog rješavanja radnih sporova;**
- **predlog za odabir predstavnika miritelja/arbitara za odnose sa medijima;**
- **razvijanje informacionog sistema, uz obezbjeđivanje dodatnih finansijskih sredstava za tehničku infrastrukturu za izradu softvera;**
- **dalje stručno usavršavanje miritelja i arbitara kroz obuke, seminare, radionice, okrugle stolove, kao i studijske posjete zemljama sa visokim nivoom uspješnosti u vansudskom rješavanju radnih sporova;**

- **nastavak kontinuirane saradnje sa MOR-om, u ovoj oblasti, kao i u vezi sa nastavkom rada na unaprjeđenju postojećeg Priručnika za profesionalno mirenje, u svijetlu radnih odnosa i njegovog prilagođavanja pravnim, ekonomskim i društvenim promjenama sadašnjeg vremena/studije slučaja. Takođe, nastaviti saradnju sa MOR-a u realizaciji ciljeva postavljenih Memorandumom o razumijevanju za saradnju na prevenciji i rješavanju radnih sporova, kao i na unaprjeđenju Mreže Agencija u okviru projekta ESAP, nakon pandemije izazvane koronavirusom.**

Sve prednje navedeno ima za svrhu, unapređenje, stručno usavršavanje miritelja i arbitara, kroz saradnju sa ekspertima MOR-a, saradnju među Agencijama, a u cilju razmjene informacija, dokumentacije i publikacija, koje se odnose na prevenciju i rješavanje radnih sporova, bilateralno ili multilateralno angažovanje na izgradnji kapaciteta, podizanja svijesti i aktivnostima obuke o pitanjima koja se odnose na prevenciju i rješavanje radnih sporova, kao i razmjena znanja, dobre prakse, iskustva stručnjaka u postupcima za mirno rješavanje radnih sporova.

- **edukaciju zaposlenih, poslodavaca i njihovih zakonskih zastupnika i ovlašćenih predstavnika, u javnom i privatnom sektoru o mogućnostima i prednostima mirnog rješavanja radnih sporova;**
- **izradu edukativno - informativnih materijala za vođenje promotivne kampanje u promociji mirenja i arbitraže kao alternativnih metoda mirnog rješavanja radnih sporova;**
- **i druge aktivnosti iz nadležnosti Agencije, utvrđene zakonima i pozakonskim aktima u oblasti mirnog rješavanja radnih sporova, odnosno vansudskog rješavanja radnih sporova.**

